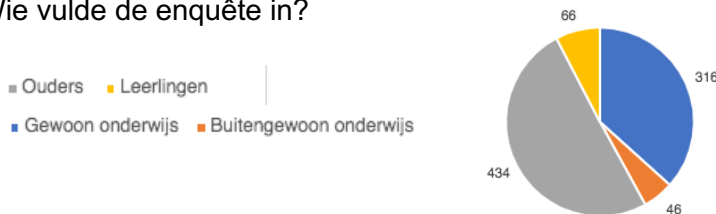
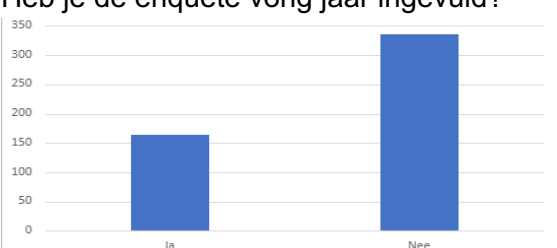

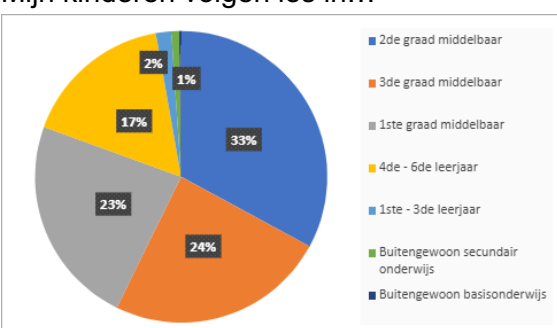
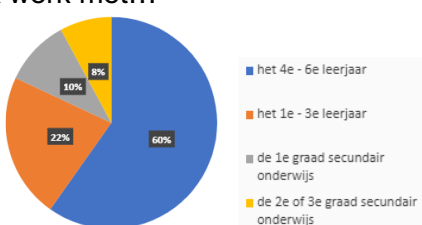

8 Analyse enquête ouders, leerlingen en onderwijsprofessionals

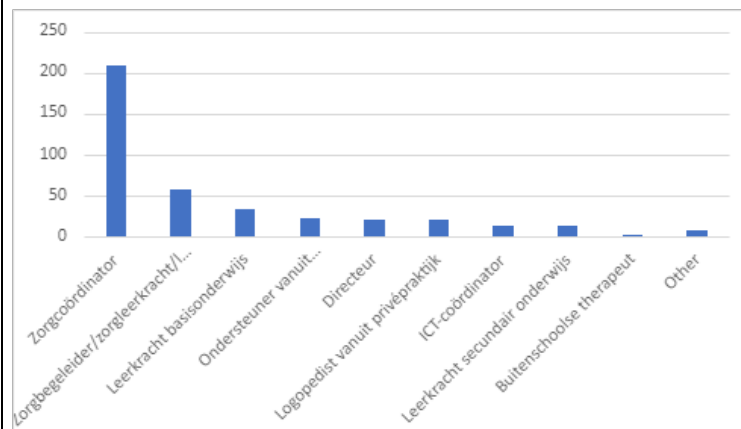
8.1 Situering

Jaarlijks bevragen we via een enquête de accounthouders die een bestelling plaatsten op adibib.be. Hierin peilen we naar de tevredenheid en naar de impact die het project ADIBib heeft. De enquête vond plaats in augustus en september 2023. Het zijn de personen die de bestelling plaatsten, die bevraged werden naar hun mening.

1. Wie vulde de enquête in?

<p>Wie vulde de enquête in?</p> <p>Legend: Ouders (grey), Leerlingen (yellow), Gewoon onderwijs (blue), Buitengewoon onderwijs (orange)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Role</th> <th>Education Type</th> <th>Count</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="2">Ouders</td> <td>Gewoon onderwijs</td> <td>316</td> </tr> <tr> <td>Buitengewoon onderwijs</td> <td>46</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">Leerlingen</td> <td>Gewoon onderwijs</td> <td>66</td> </tr> <tr> <td>Buitengewoon onderwijs</td> <td>46</td> </tr> </tbody> </table>	Role	Education Type	Count	Ouders	Gewoon onderwijs	316	Buitengewoon onderwijs	46	Leerlingen	Gewoon onderwijs	66	Buitengewoon onderwijs	46	<p>Er zijn 862 respondenten. 61% daarvan zijn ouders en leerlingen.</p>	
Role	Education Type	Count													
Ouders	Gewoon onderwijs	316													
	Buitengewoon onderwijs	46													
Leerlingen	Gewoon onderwijs	66													
	Buitengewoon onderwijs	46													
<p>Heb je de enquête vorig jaar ingevuld?</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Response</th> <th>Count</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ja</td> <td>160</td> </tr> <tr> <td>Nee</td> <td>310</td> </tr> </tbody> </table>	Response	Count	Ja	160	Nee	310	<p>2/3 zijn nieuwe respondenten.</p>								
Response	Count														
Ja	160														
Nee	310														
<p>Ik volg les in...</p> <p>Legend: TSO/KSO tweede of derde graad (orange), BSO tweede of derde graad (yellow), HBO5 (green), ASO tweede of derde graad (blue), De eerste graad middelbaar (grey), Het lager onderwijs (dark blue)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Subject</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ASO tweede of derde graad</td> <td>33%</td> </tr> <tr> <td>De eerste graad middelbaar</td> <td>23%</td> </tr> <tr> <td>TSO/KSO tweede of derde graad</td> <td>24%</td> </tr> <tr> <td>BSO tweede of derde graad</td> <td>17%</td> </tr> <tr> <td>HBO5</td> <td>2%</td> </tr> <tr> <td>Het lager onderwijs</td> <td>1%</td> </tr> </tbody> </table>	Subject	Percentage	ASO tweede of derde graad	33%	De eerste graad middelbaar	23%	TSO/KSO tweede of derde graad	24%	BSO tweede of derde graad	17%	HBO5	2%	Het lager onderwijs	1%	<p>De leerlingen volgen vooral secundair onderwijs tweede en derde graad.</p>
Subject	Percentage														
ASO tweede of derde graad	33%														
De eerste graad middelbaar	23%														
TSO/KSO tweede of derde graad	24%														
BSO tweede of derde graad	17%														
HBO5	2%														
Het lager onderwijs	1%														
<p>Mijn kinderen volgen les in...</p> <p>Legend: 2de graad middelbaar (blue), 3de graad middelbaar (orange), 1ste graad middelbaar (grey), 4de - 6de leerjaar (yellow), 1ste - 3de leerjaar (dark blue), Buitengewoon secundair onderwijs (green), Buitengewoon basisonderwijs (dark blue)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Subject</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1ste - 3de leerjaar</td> <td>33%</td> </tr> <tr> <td>3de graad middelbaar</td> <td>24%</td> </tr> <tr> <td>1ste graad middelbaar</td> <td>23%</td> </tr> <tr> <td>4de - 6de leerjaar</td> <td>17%</td> </tr> <tr> <td>2de graad middelbaar</td> <td>2%</td> </tr> <tr> <td>Buitengewoon basisonderwijs</td> <td>1%</td> </tr> </tbody> </table>	Subject	Percentage	1ste - 3de leerjaar	33%	3de graad middelbaar	24%	1ste graad middelbaar	23%	4de - 6de leerjaar	17%	2de graad middelbaar	2%	Buitengewoon basisonderwijs	1%	<p>4/5 van de ouders heeft een leerling in het secundair.</p>
Subject	Percentage														
1ste - 3de leerjaar	33%														
3de graad middelbaar	24%														
1ste graad middelbaar	23%														
4de - 6de leerjaar	17%														
2de graad middelbaar	2%														
Buitengewoon basisonderwijs	1%														
<p>Ik werk met...</p> <p>Legend: het 4e - 6e leerjaar (blue), het 1e - 3e leerjaar (orange), de 1e graad secundair onderwijs (grey), de 2e of 3e graad secundair onderwijs (yellow)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Subject</th> <th>Percentage</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>het 4e - 6e leerjaar</td> <td>60%</td> </tr> <tr> <td>het 1e - 3e leerjaar</td> <td>22%</td> </tr> <tr> <td>de 2e of 3e graad secundair onderwijs</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>de 1e graad secundair onderwijs</td> <td>8%</td> </tr> </tbody> </table>	Subject	Percentage	het 4e - 6e leerjaar	60%	het 1e - 3e leerjaar	22%	de 2e of 3e graad secundair onderwijs	10%	de 1e graad secundair onderwijs	8%	<p>4/5 van de professionele refereert naar leerlingen die ze volgen in het basisonderwijs.</p>				
Subject	Percentage														
het 4e - 6e leerjaar	60%														
het 1e - 3e leerjaar	22%														
de 2e of 3e graad secundair onderwijs	10%														
de 1e graad secundair onderwijs	8%														

Ik werk als...

Binnen het onderwijs zijn het vooral zorgcoördinatoren die we bereiken met de enquête.

2. Wie heeft het toestel aangeschaft?

- Leerkrachten en ouders beantwoorden deze vraag anders.
 - leerkrachten: **31%** van de toestellen is aangekocht door ouders.
 - ouders: **46%** heeft zelf het toestel aangekocht.
- Windows-toestellen (laptops) komen op de eerste plaats, chromebooks op de tweede. Er wordt nog weinig gebruik gemaakt van vaste computers.
- **20%** heeft de laptop op school niet enkel voor eigen gebruik, hoewel de voorleessoftware quasi in elke les nodig is.
- **30%** van de leerlingen uit het **gewoon onderwijs** was nog afhankelijk van de ouders voor het krijgen van een toestel om te gebruiken in de klas. We vermoeden dat dit door Digisprong in de toekomst zal afnemen.
- **Ouders** worden amper betrokken bij de keuze van het toestel. Het is dan ook belangrijk dat ouders vaardig worden gemaakt indien hun kind een toestel gebruikt dat ze zelf niet beheren of kennen. Thuis heeft de leerling nogal vaak een ander toestel dan in de klas.
- **92%** van de **professionals** geeft aan dat ze niet zonder ADIBoeken of LeesVoor! kunnen werken in hun school. Dit geldt ook voor **71%** van de ouders. **66%** van de ouders geeft aan dat de leerling ook thuis ADIBoeken en LeesVoor! gebruikt.

8.2 De effecten van voorleessoftware worden als sterk positief ervaren

Respondenten kiezen uit een schaal van 0 = helemaal oneens tot 5 = helemaal eens.

1. Leerlingen zijn erg positief over de voordelen van het gebruik van voorleessoftware. Totaalscore = 3,5/5.

- **3,7/5** Ik kan mijn aandacht meer zetten op het begrijpen omdat ik minder moeite moet doen om te lezen.
- **3,7/5** Ik ben minder moe van leeswerk en/of schrijven.
- **3,6/5** Ik werk sneller.
- **3,5/5** Ik haal betere punten.
- **3,5/5** Ik heb meer leerwinst nu ik de computer gebruik.
- **3,5/5** Ik vind alles beter terug omdat het op mijn computer staat.
- **3,5/5** Ik gebruik mijn talent beter, ik struikel minder over lezen of schrijven.
- **3,3/5** Ik start gemakkelijker of sneller met een schrijftaak. Ik voel minder tegenzin bij het schrijven.
- **3,1/5** Ik zit beter in mijn vel.

2. Ouders zijn erg positief over de voordelen van het gebruik van voorleessoftware. Totaalscore = 3,6/5.

- **4,3/5** Sommige leerlingen zouden zonder ADIBoeken/voorleessoftware geen studies kunnen afwerken volgens hun talent.

Sinds mijn kind ADIBoeken/voorleessoftware gebruikt ...

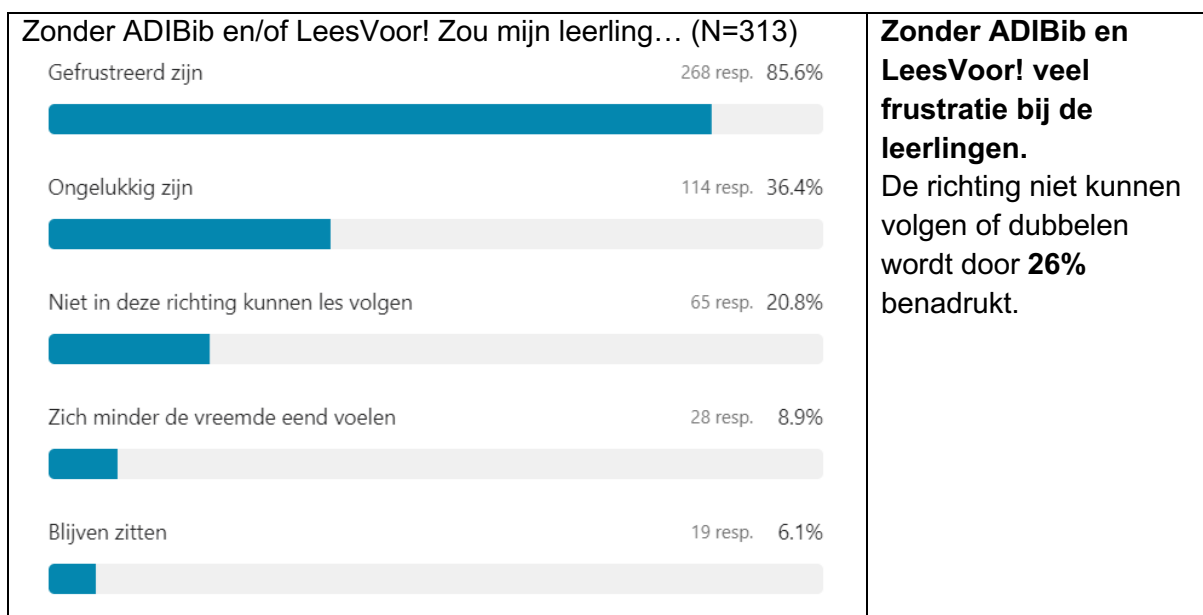
- **3,7/5** zie ik de mogelijkheden van mijn kind beter.
- **3,7/5** ben ik positiever gaan denken over ADIBoeken/voorleessoftware en de mogelijkheden ervan.
- **3,7/5** werkt mijn kind zelfstandiger voor school.
- **3,7/5** behaalt mijn kind betere resultaten.
- **3,6/5** heeft mijn kind meer zelfvertrouwen.
- **3,3/5** toont mijn kind meer motivatie voor schooltaken.
- **3,0/5** krijgt mijn kind meer waardering voor zijn/haar kunnen of inzet van de leerkracht.

3. Professionals gewoon en buitengewoon onderwijs zijn heel positief over de voordelen van het gebruik van voorleessoftware. Totaalscore 3,9/5.

- **4,3/5** Met ADIBoeken/LeesVoor! verhogen de schoolse succesansen van de leerlingen die dit nodig hebben.
- **4,1/5** Ik motiveer collega's om actief gebruik te maken van ADIBoeken/LeesVoor!.
- **3,9/5** Ik ben positiever gaan denken over ADIBoeken/LeesVoor! en de mogelijkheden ervan.
- **3,7/5** Ik denk dat ADIBoeken en LeesVoor! anderstalige leerlingen meer leerkansen biedt om actief Nederlands te leren.
- **3,6/5** Ik zie de mogelijkheden/talenten van de leerling duidelijker sinds hij/zij ADIBoeken/LeesVoor! gebruikt.

4. Sterk effect op welzijn en effect op schoolloopbaan

Wie de hulpmiddelen gebruikt, blijft dit ook door de jaren heen verder gebruiken. $\frac{3}{4}$ gebruikt de hulpmiddelen al meer dan 3 jaar. Dit wijst op de noodzaak ervan voor de leerlingen. Een beperking in de schriftelijke communicatie is beperkend en blijvend. Het gebruik ervan vraagt van de leerling en zijn ouders een sterke motivatie.

5. Waarvoor wordt voorleessoftware volgens ouders gebruikt?

<ul style="list-style-type: none">• 76,7% Teksten voorlezen• 72,4% Spelling controleren• 58,5% Typen ondersteunen	<ul style="list-style-type: none">• 82,3% Bij taken thuis• 74,4% Bij toetsen en examens• 72,8% Bij taken in de klas• 65,9% Tijdens de les
---	--

Leerlingen met voorleessoftware zijn nog vaak een unicum. Meer dan de helft is de enige gebruiker in de klas.

45% geeft aan quasi altijd spellingscontrole te gebruiken en **38%** meestal.

Het buitengewoon onderwijs zet de hulpmiddelen vooral in tijdens de lessen als voorlezer.

40% gebruikt het ook om spellingregels te ontdekken en te leren toepassen.

8.3 Wie is betrokken bij de aanvraag van LeesVoor!?

Het is voornamelijk de school die de keuze maakt wat betreft de voorleessoftware. Er lijkt uit de cijfers weinig inspraak te zijn van ouders of leerlingen.

Het beleid van de keuze is eerder weinig transparant of gedragen door een duidelijk kader of beleid in de school.

Ouders

- Ik koos voor dit softwarepakket, want... (N=434)
Ongeveer de helft van de ouders geeft aan dat ze het softwarepakket kozen omdat de school dit programma gebruikt.
- Hoe was je betrokken bij de keuze? (N=434)?
Slechts **18,2%** van de **ouders** was betrokken bij de keuze van het pakket.

Scholen

- Wie adviseert in jouw school over de keuze of voorkeur voor een voorleessoftwarepakket? (N=312)?

In het gewoon onderwijs geeft 30% aan dat een werkgroep de keuze maakt en de info meedeelt. In het buitengewoon onderwijs bedraagt dit 60%?

Uit het open antwoord 'andere' volgt dat volgende opties ook populair zijn: er wordt steeds voor hetzelfde programma gekozen in scholen, de keuze wordt genomen in overleg met externen (bv. scholengemeenschap), het wordt besproken met het ondersteuningsnetwerk.

- Hoe verlopen de aanvragen voor ADIBoeken en/of voorleessoftware?

In het gewoon onderwijs is het voornamelijk de school die de aanvragen doet voor de voorleessoftware en ADIBib. Ouders moeten een gehandtekening toelating geven. Ze worden echter te vaak niet betrokken, hoewel dat een wettelijke vereiste is.

In het buitengewoon onderwijs is er in de meeste gevallen gehandtekening toelating nodig van de ouders.

8.4 Digitale ondersteuningsmiddelen in de praktijk

1. Hoe worden bestanden gedeeld tussen school en gebruikers

Antwoorden van ouders en leerlingen

- 20% krijgt bestanden enkel op papier
- 16% krijgt bestanden via USB-stick
- 50% dient in via Smartschool of een ander platform
- 32% geeft aan dat taken en toetsen geprint moeten afgegeven worden

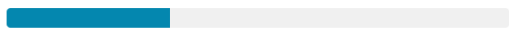

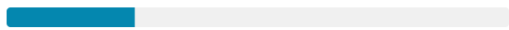

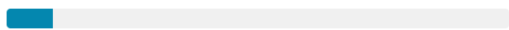

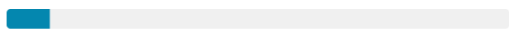

Examens en toetsen gebeuren niet consequent digitaal, soms wel bij examens en toetsen, maar niet eenduidig bij elke geschreven toetsvorm. De afspraken binnen scholen zijn vaak niet transparant en ze zijn wisselend afhankelijk van de individuele leerkracht.

Hoe tevreden ben je van het delen van bestanden?

Leerlingen 3,5/5

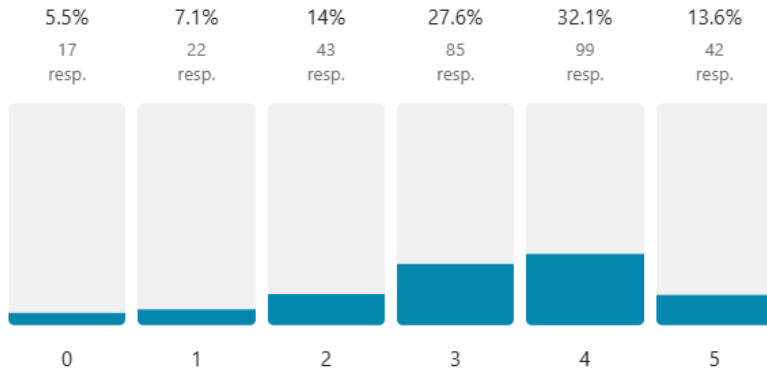
Ouders 3,3/5

2. Onderwijsprofessionals gebruiken vaak digitale vormen maar ook nog papier.

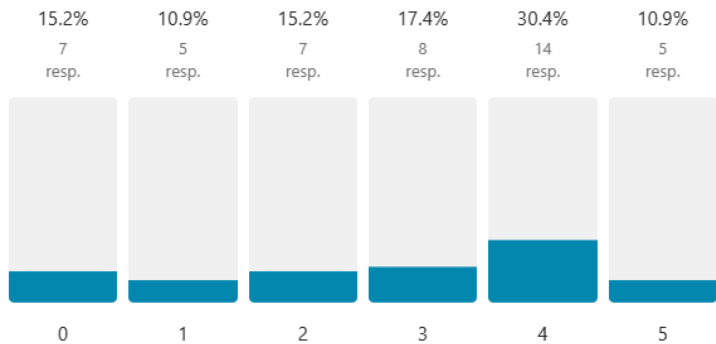
Gewoon onderwijs	Buitengewoon onderwijs
<p>Cloudsysteem: Dropbox, Google Drive, OneNote,... 199 resp. 63.4%</p> 	<p>Op papier en digitaal 36 resp. 78.3%</p>
<p>Geprint op papier 102 resp. 32.5%</p> 	<p>Via een cloudsysteem: Dropbox, Google Drive, One Note ... 27 resp. 58.7%</p>
<p>USB-stick 80 resp. 25.5%</p> 	<p>USB-stick 10 resp. 21.7%</p>
<p>Wetransfer – mail 29 resp. 9.2%</p> 	<p>Mail 8 resp. 17.4%</p>
<p>Anders 27 resp. 8.6%</p> 	<p>Uitsluitend op papier 5 resp. 10.9%</p>

Zou een kindvriendelijk deelplatform helpen om taken en toetsen vaker en vlotter digitaal te delen?

Gewoon onderwijs (N=308)

Buitengewoon onderwijs (N=46)

Medewerkers uit het **gewoon onderwijs** geven aan dat een kindvriendelijker deelplatform zou kunnen helpen om taken en toetsen meer en vlotter digitaal te delen **(3,1/5)**.

In het **buitengewoon onderwijs** geven de medewerkers een genuanceerd verspreid antwoord.

0 = niet noodzakelijk tot
5 = zeer noodzakelijk

3. Hoe vlot kan een leerling printen op school?

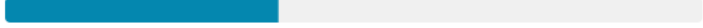
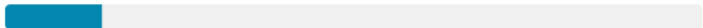

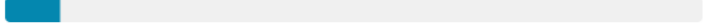
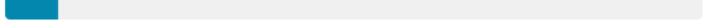
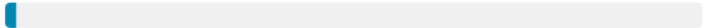

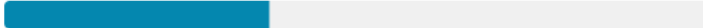
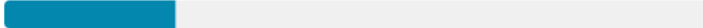
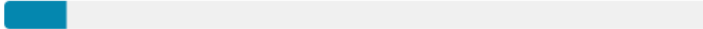
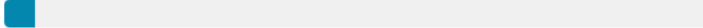
Het printen gebeurt zelden in de klas. Leerlingen maken gebruik van de leerkracht, een extra lokaal of het secretariaat (50%).

Gewoon onderwijs		Buitengewoon onderwijs	
De leerling/leerkracht moet naar het secretariaat.	159 resp. 50.6%	De leerling/leerkracht moet naar het secretariaat.	22 resp. 47.8%
Er kan niet vlot geprint worden.	70 resp. 22.3%	Er kan niet vlot geprint worden op school.	10 resp. 21.7%
Niet van toepassing	28 resp. 8.9%	Niet van toepassing	7 resp. 15.2%
Er staat een printer in de klas.	9 resp. 2.9%	Er staat een printer in de klas.	1 resp. 2.2%

4. Hoe is de communicatie naar ouders i.v.m. het gebruik van ADIBoeken en/ of LeesVoor!?

De scholen ervaren hun inbreng naar ouders als sterk aanwezig. Dit staat in tegenstelling tot de bevindingen van de ouders.

Ouders: Hoe verloopt de ondersteuning voor leerlingen die starten met de computer? (N=315)

<p>Hoe verloopt de ondersteuning van leerlingen die starten met ADIBib/LeesVoor!?</p> <p>Gewoon onderwijs (N=316)</p>	<p>De meerderheid van de respondenten uit het gewoon onderwijs geeft aan dat leerlingen actieve ondersteuning krijgen.</p> <p>In het open antwoord 'andere' wordt aangegeven dat de rol van het ondersteuningsnetwerk van groot belang is, omdat scholen niet steeds de tijd of middelen hebben om de nodige ondersteuning te bieden.</p>
<p>Elke startende leerling krijgt actief ondersteuning. 209 resp. 66.1%</p> 	
<p>Het hangt sterk af van de inzet en expertise van de klastitularis of leerlingenbegeleider. 124 resp. 39.2%</p> 	
<p>De leerling wordt verwezen naar een externe logo. 44 resp. 13.9%</p> 	
<p>De ouders of de leerling worden verwezen naar de softwareleverancier en zijn aanbod. 31 resp. 9.8%</p> 	
<p>Er is een duidelijk draaiboek met uitgeschreven rollen. 25 resp. 7.9%</p> 	
<p>We weten niet echt hoe dit goed aan te pakken. Onze school zou hierin graag meer ondersteuning krijgen. 24 resp. 7.6%</p> 	
<p>Er is geen ondersteuning voorzien. We rekenen hiervoor op de ouders. 5 resp. 1.6%</p> 	
<p>Buitengewoon onderwijs (N=46)</p>	<p>Binnen het buitengewoon onderwijs is het aanbieden van geïndividualiseerde zorg veel couranter.</p>
<p>Elke startende leerling krijgt apart ondersteuning op school. 37 resp. 80.4%</p> 	
<p>In elke klas maakt computergebruik deel uit van het lessenpakket voor elke leerling. 17 resp. 37%</p> 	
<p>Het hangt sterk af van de inzet en expertise van de klastitularis. 11 resp. 23.9%</p> 	
<p>Onze school zou graag beter weten hoe ze dit kan aanpakken. 4 resp. 8.7%</p> 	
<p>De ouders of de leerling worden verwezen naar de leverancier en zijn aanbod. 2 resp. 4.3%</p> 	

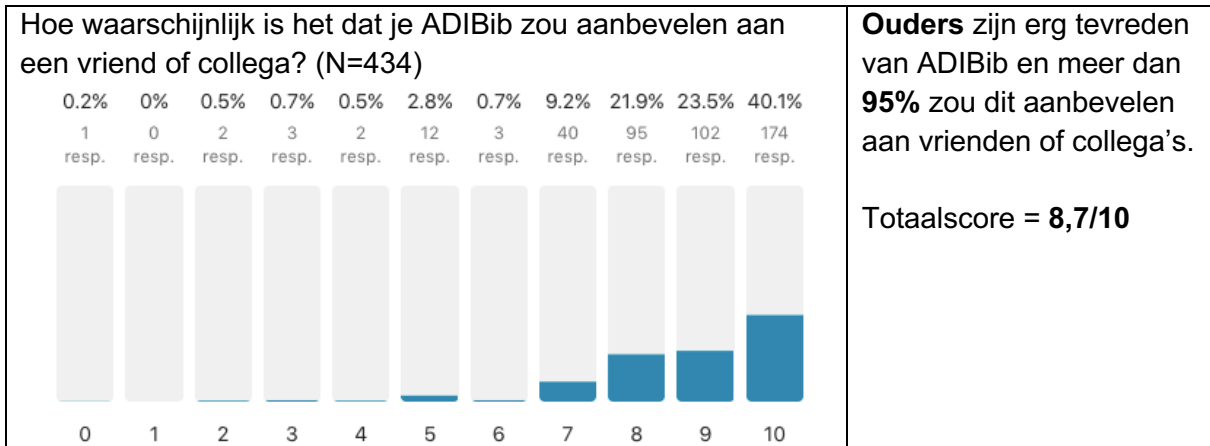
8.5 Expertise en competentie leerkrachten

<p>Welke vooropleiding heb je gehad over lees- en/of schrijfstoornissen?</p> <p>Gewoon onderwijs (N=316)</p> <table border="0"> <tr> <td>Expertise opgebouwd in de eigen school</td> <td>209 resp.</td> <td>66.1%</td> </tr> <tr> <td>Expertise via eigen ervaringen met deze leerlingen</td> <td>182 resp.</td> <td>57.6%</td> </tr> <tr> <td>Expertise via workshops of bijscholingen</td> <td>164 resp.</td> <td>51.9%</td> </tr> <tr> <td>Professionele opleiding aan hogeschool of universiteit</td> <td>92 resp.</td> <td>29.1%</td> </tr> </table>	Expertise opgebouwd in de eigen school	209 resp.	66.1%	Expertise via eigen ervaringen met deze leerlingen	182 resp.	57.6%	Expertise via workshops of bijscholingen	164 resp.	51.9%	Professionele opleiding aan hogeschool of universiteit	92 resp.	29.1%	<p>De professionals in het gewoon onderwijs hebben zich vooral op eigen initiatief gevormd over lees- en schrijfstoornissen. Eén derde heeft (daarnaast ook) een professionele opleiding gehad.</p>
Expertise opgebouwd in de eigen school	209 resp.	66.1%											
Expertise via eigen ervaringen met deze leerlingen	182 resp.	57.6%											
Expertise via workshops of bijscholingen	164 resp.	51.9%											
Professionele opleiding aan hogeschool of universiteit	92 resp.	29.1%											
<p>Hoe competent voel je je om leerlingen te leren werken met de computer? (N=312)</p> <table border="0"> <tr> <td>0.6%</td> <td>1.3%</td> <td>9%</td> <td>31.1%</td> <td>42.9%</td> <td>15.1%</td> </tr> <tr> <td>2 resp.</td> <td>4 resp.</td> <td>28 resp.</td> <td>97 resp.</td> <td>134 resp.</td> <td>47 resp.</td> </tr> </table> <p>niet competent zeer competent</p>	0.6%	1.3%	9%	31.1%	42.9%	15.1%	2 resp.	4 resp.	28 resp.	97 resp.	134 resp.	47 resp.	<p>Het gewoon onderwijs voelt zich eerder competent om leerlingen te leren werken met de computer.</p> <p>Totaalscore = 3,6/5</p>
0.6%	1.3%	9%	31.1%	42.9%	15.1%								
2 resp.	4 resp.	28 resp.	97 resp.	134 resp.	47 resp.								
<p>Hoe competent voel je je om leerlingen te leren werken met ADIBoeken/LeesVoor!</p> <p>Gewoon onderwijs (N=313)</p> <table border="0"> <tr> <td>0.6%</td> <td>2.9%</td> <td>11.8%</td> <td>35.1%</td> <td>39.3%</td> <td>10.2%</td> </tr> <tr> <td>2 resp.</td> <td>9 resp.</td> <td>37 resp.</td> <td>110 resp.</td> <td>123 resp.</td> <td>32 resp.</td> </tr> </table> <p>niet competent zeer competent</p>	0.6%	2.9%	11.8%	35.1%	39.3%	10.2%	2 resp.	9 resp.	37 resp.	110 resp.	123 resp.	32 resp.	<p>15% van de respondenten uit het gewoon onderwijs schatten zich onvoldoende competent in om een leerling te leren werken met voorleessoftware.</p> <p>Totaalscore = 3,4/5</p>
0.6%	2.9%	11.8%	35.1%	39.3%	10.2%								
2 resp.	9 resp.	37 resp.	110 resp.	123 resp.	32 resp.								

- Betere instellingen voor vreemde talen (30%)
- Meer keuzes in voorleesstemmen (26%)
- Een betere woordvoorspeller (24%)

Ouders geven vooral aan dat de stappenplannen (30%) en het ADILeerwerkboek (28%) hen heeft geholpen bij de opstart van ADIBib Als belangrijkste suggestie voor verbetering aan de website wordt gevraagd naar een eenvoudiger manier om leerlingen te beheren en boeken te zoeken.

8.7 Evaluatie ADIBib

<p>Over ADIBib en LeesVoor! zeggen klanten uit het onderwijs het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bestellen is makkelijk. 4,2/5 - De website is duidelijk. 4,3/5 - Ik beveel ADIBib aan. 4,4/5 	<p>Daarnaast is de tevredenheid groot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Over de info op adibib.be 4,3/5 - Communicatie via mail 3,7/5 - Bestelprocedure 4,1/5 - Ondersteuning 4,5/5
---	---

De Net Promotor Score van Eureka ADIBib en LeesVoor! varieert over de verschillende klantsegmenten tussen de **30% en 60%**.
 (= % mensen die een score van 5/5 geven min % mensen die een score van 0 tot 3 geven).

😊 % - 😞 % = NET PROMOTER SCORE

Onze organisatie scoort hiermee heel hoog. Gemiddeld scoren organisaties 10%.
 Elk van de doelgroepen geeft duidelijke effecten aan. Het belangrijkste is dat elke doelgroep de meerwaarde van de tools herkent en deze actief inzet. De nood aan vorming in gebruik en beleid is er voor alle doelgroepen.

8.8 Besluit enquête

1. Verschillen

Jaar 2022 versus 2023

- **70%** van de **leerlingen** vindt de software niet moeilijk in gebruik. **30%** kan best hulp gebruiken bij de opstart ervan. Vorig jaar was de verhouding nog 50/50.
- Dit jaar gaf **51%** van de **leerlingen** aan te weinig of niet op de juiste manier geholpen te worden bij het gebruiken van ADIBoeken/LeesVoor. Vorig jaar bedroeg dit maar **29%**.
- **32%** van de **leerlingen** geeft aan zelfstandig aangeleerd te hebben hoe de software te gebruiken, vorig jaar bedroeg dit 20%.
- Professionals uit het **gewoon onderwijs** voelen zich competentier om leerlingen te leren werken met ADIBoeken en LeesVoor!.

Onderwijsprofessionals vs ouders en leerlingen

Respondenten uit het onderwijs zijn voornamelijk zorgcoördinatoren. Zij zijn beter op de hoogte over leerstoornissen en de uitdagingen die erbij komen kijken voor leerlingen. De leerkrachten in het onderwijs zijn echter vaak minder goed geïnformeerd.

Ouders zijn bezorgd en in mindere mate tevreden over de ondersteuning van de gepaste tools.

Enkele voorbeelden van verzuchtingen door ouders.

Vorming van scholen en leerkrachten

- Krijgen leerkrachten in opleiding een introductie over jullie werking en de voordelen van het inzetten van deze hulpmiddelen voor kinderen met leerstoornissen? Ik merk veel onkunde en onwetendheid bij leerkrachten, van de lagere school tot het secundair. Ik denk wel dat er nog werk is om de directie en leerkrachten meer mee te krijgen met jullie project. Als ouder ben ik het vooral die hen moet informeren i.p.v. omgekeerd.
- Scholen meer verplichten van bijscholingen hierrond te volgen zodat dit veel actiever kan gebruikt worden in de klassen voor leerlingen die het echt nodig hebben in plaats van hen hierop af te rekenen.

Sensibiliseren

- Zou basisaanbod moeten zijn als er kinderen met dyslexie in de klas zijn.
- Het zou nog beter werken mochten de leerkrachten het nut ervan inzien en de leerstoornissen beter kennen om zo ook beter te begrijpen hoe het kind zich voelt en waar hij/zij nood aan heeft. Zelfs veel taalleerkrachten begrijpen niet wat dyslexie inhoudt. Leerkrachten talen motiveren om de software te mogen gebruiken. Voor Frans en Engels mag het niet gebruikt worden. En dat is een ramp.
- Ik vind dit een zeer knap initiatief en het zou mooi zijn als de school dit dan ook zou aanmoedigen voor kinderen als mijn zoon. Zijn zelfbeeld zou zoveel sterker zijn maar nu wordt hij steeds weer neergehaald en weigert hij dit vaak te gebruiken omdat hij aanvoelt dat leerkrachten er niet achter staan.
- De leerkrachten moeten open-minded zijn voor nieuwe manieren om te leren. Dat is niet altijd zo en dat is spijtig. Middelbare scholen nog meer sensibiliseren van de meerwaarde voor leerlingen. Staan vaak weigerachtig.

Examens en toetsen

- Meer kenbaarheid geven aan de leerkrachten dat ze alle taken en toetsen digitaal aanbieden en niet enkel de examens.
- Leerkrachten geven aan dat het moeilijk is om officiële examens via de laptop te laten maken. Ze zijn bang dat de kinderen toegang tot het internet gaan aanwenden om te antwoorden. Informatie over de software zou meer verspreid moeten worden naar de middelbare scholen toe.

Wie is verantwoordelijk? Rol van ouders en van school.

- Voor mij is het vaak onduidelijk wat de ouders moeten doen en wat de school doet. misschien zou er ook een soort stappenplan of richtlijnen moeten gemaakt worden voor de zorgcoördinatoren, met een tijdspad.

2. Tevredenheid over ADIBib-werking

Klanten zijn erg tevreden over de werking van het project, de werking en het aanbod. Het netwerk in verbinding brengen met elkaar is noodzakelijk voor een vlotte implementatie van het gebruik van ADIBoeken en voorleessoftware.

Leerlingen, ouders en onderwijsprofessionals geven sterk positieve effecten van voorleessoftware aan. Ze geven echter ook sterk aan dat de nodige tijd en energie moet geïnvesteerd worden om leerlingen en hun het netwerk vaardig te maken.

Noodzakelijk voor de doelgroep van leerlingen met een beperking in de schriftelijke communicatie is dat hun documenten steeds digitaal toegankelijk zijn, alsook dat ze steeds de hulpmiddelen mogen gebruiken waar ze recht op hebben. De nodige sensibilisering hierrond is nodig.

Tot slot is het duidelijk dat leerlingen die de computer gebruiken om zichzelf te ondersteunen veel meer vaardigheden moeten verwerven dan andere leerlingen. Ze moeten de software kunnen gebruiken, zichzelf beter organiseren in functie van bestanden ontvangen en afleveren aan de leerkracht en hun tijd beter beheeren aangezien alle handelingen op computer langer duren dan een toets op papier. Daarnaast moet ook het netwerk rond de leerling vaardig zijn in het maken van juiste beslissingen op lange termijn alsook het implementeren van de software.

9 Enquête redelijke aanpassingen

9.1 Inleiding

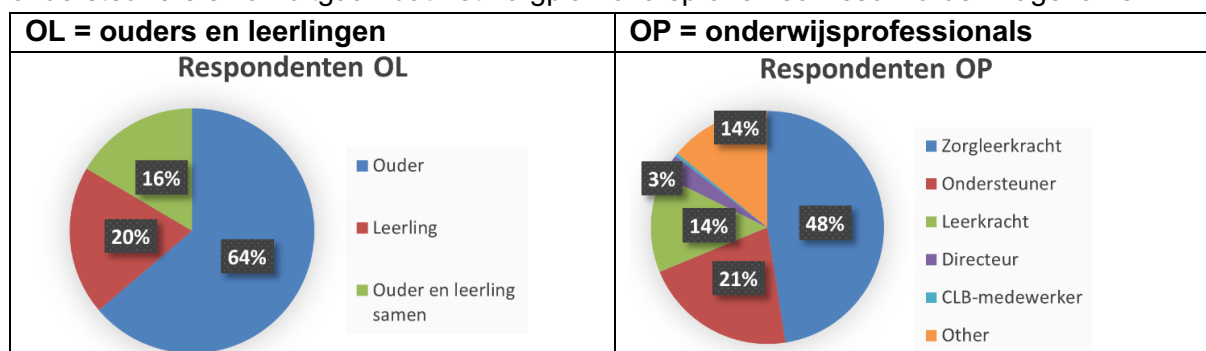
De enquête peilt naar de toegankelijkheid, tevredenheid en frustraties rond redelijke aanpassingen bij ouders, leerlingen en onderwijsprofessionals. Hierop antwoordden **552 personen**. De respondenten behoren tot een sterk gemotiveerde en gesensibiliseerde groep. Zij schreven leerlingen in voor ADIBib, faciliteerden het gebruik en reageerden op de enquête.

De 553 respondenten bestaan uit 346 ouders en leerlingen (OL) en 207 onderwijsprofessionals (OP). De categorie 'andere (Other)' bij de OP bestaat voornamelijk uit logopedisten en zorgcoördinatoren.

	Ouders	Leerling	Ouder en leerling
Deelnemers	220	68	57

	Zorgleerkracht	Ondersteuner	Leerkracht	Directeur	CLB	Andere
Deelnemers	105	47	30	7	1	31

De meerderheid van de respondenten uit het onderwijs vormen de groep die reeds gemotiveerd zijn om redelijke aanpassingen beter te integreren in schoolse activiteiten, nl. zorgleerkracht of ondersteuner. Via deze enquête kunnen we de grote groep leerkrachten, directies en beleidsmakers onvoldoende bereiken. Zou het kunnen dat zorgleerkrachten en ondersteuners ervan uitgaan dat het zorgplan of afspraken sowieso worden nagekomen?

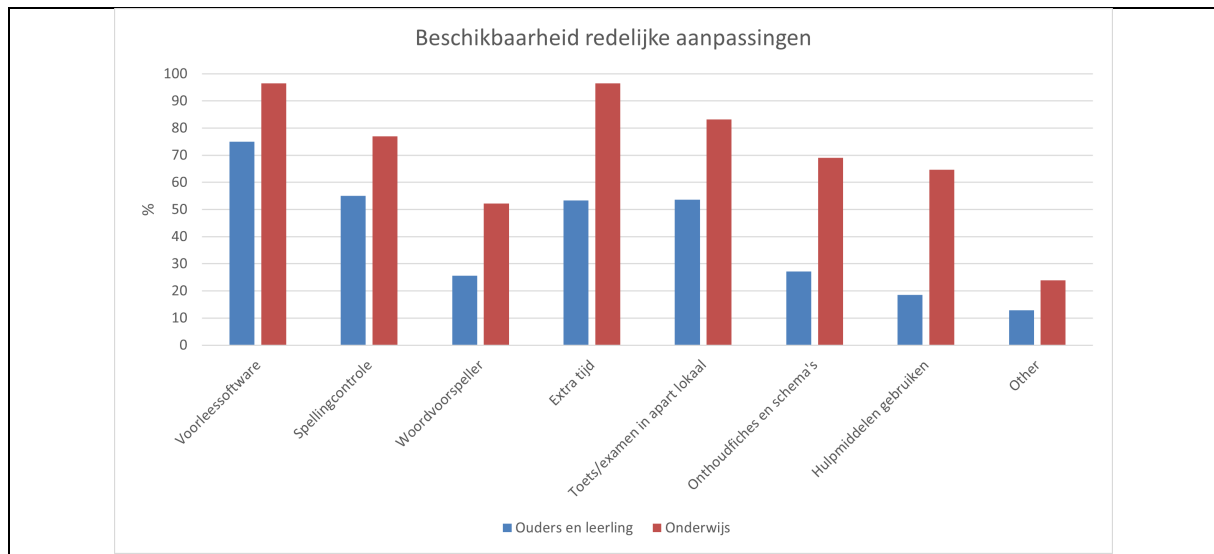
Redelijke aanpassingen maken integraal deel uit van het recht op onderwijs. Scholen hiervoor sensibiliseren hoort bij de doelen van Eureka ADIBib. Vorige enquêtes en de groei in het gebruik tonen het effect van de sensibiliseringscampagnes aan.

Uit deze enquête blijkt vooral dat het gebruik van de redelijke aanpassingen een gunstig effect heeft op het welbevinden, zelfvertrouwen en de motivatie van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Bovendien geven onderwijsprofessionals aan dat leerlingen langer kunnen functioneren in hun huidige leerniveau. Ouders en OP merken dat kinderen meer kans hebben om door te studeren op een niveau dat aansluit bij hun potentieel.

Om de gunstige effecten door te trekken naar alle leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften is er nood aan meer universele stappenplannen, die voor elke leerling doorheen de tijd bruikbaar blijven. Als onderwijsinstellingen kiezen voor schoolbrede en duurzame redelijke aanpassingen, brengen ze leerlingen met bijzondere leernoden niet nodeloos in de war.

9.2 Bevindingen

1. Zijn de redelijke aanpassingen beschikbaar op elke school?

Het valt op dat OL en OP de beschikbaarheid van redelijke aanpassingen verschillend percipiëren. OL geven aan dat ze niet altijd toegang hebben tot de redelijke aanpassingen inzake lezen en schriftelijke communicatie (voorleessoftware, spellingscontrole en woordvoorspeller). Gemiddeld bestaat er een perceptieverschil van 23,3%, waarbij de OP de toegankelijkheid positiever inschatten.

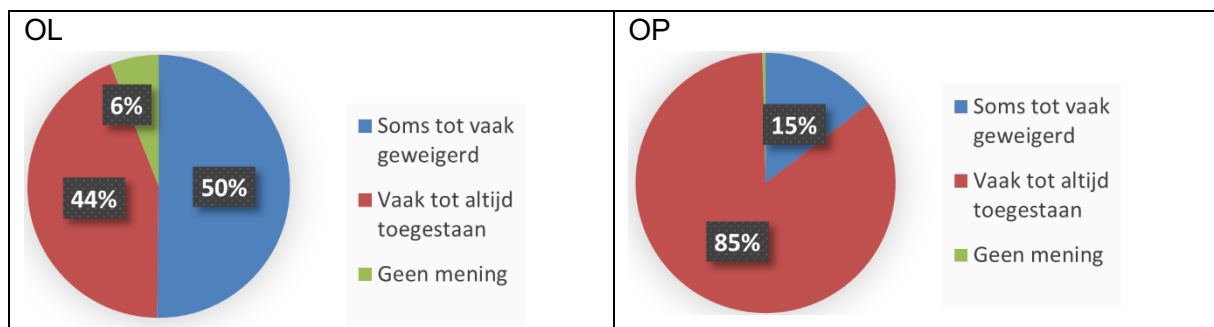
Bovendien schatten OP het toestaan van bredere redelijke aanpassingen nog veel positiever in dan wat de gebruikers ervaren. Hier bedraagt het gemiddelde verschil zelfs 34,4%.

Onder de categorie van 'andere' vallen woordenboek, mondelinge toelichting, (deel van) de vragen op voorhand krijgen, het gebruik van een computer en aangepaste lay-out.

2. In welk mate worden redelijke aanpassingen geweigerd of toegestaan?

Onderstaande tabel geeft weer in welke mate redelijke aanpassingen worden toegelaten in de klas. Hier zien we opnieuw dat OP meer vertrouwen hebben dat redelijke aanpassingen niet geweigerd worden dan in praktijk blijkt door OL. Mogelijks laat het beleid de redelijke aanpassingen toe, maar is dit niet bij elke leerkracht uitgedragen.

	Soms tot vaak geweigerd	Vaak tot altijd toegestaan	Totaal beantwoord
OL	50,2%	43,8%	343
OP	14,6%	85%	205

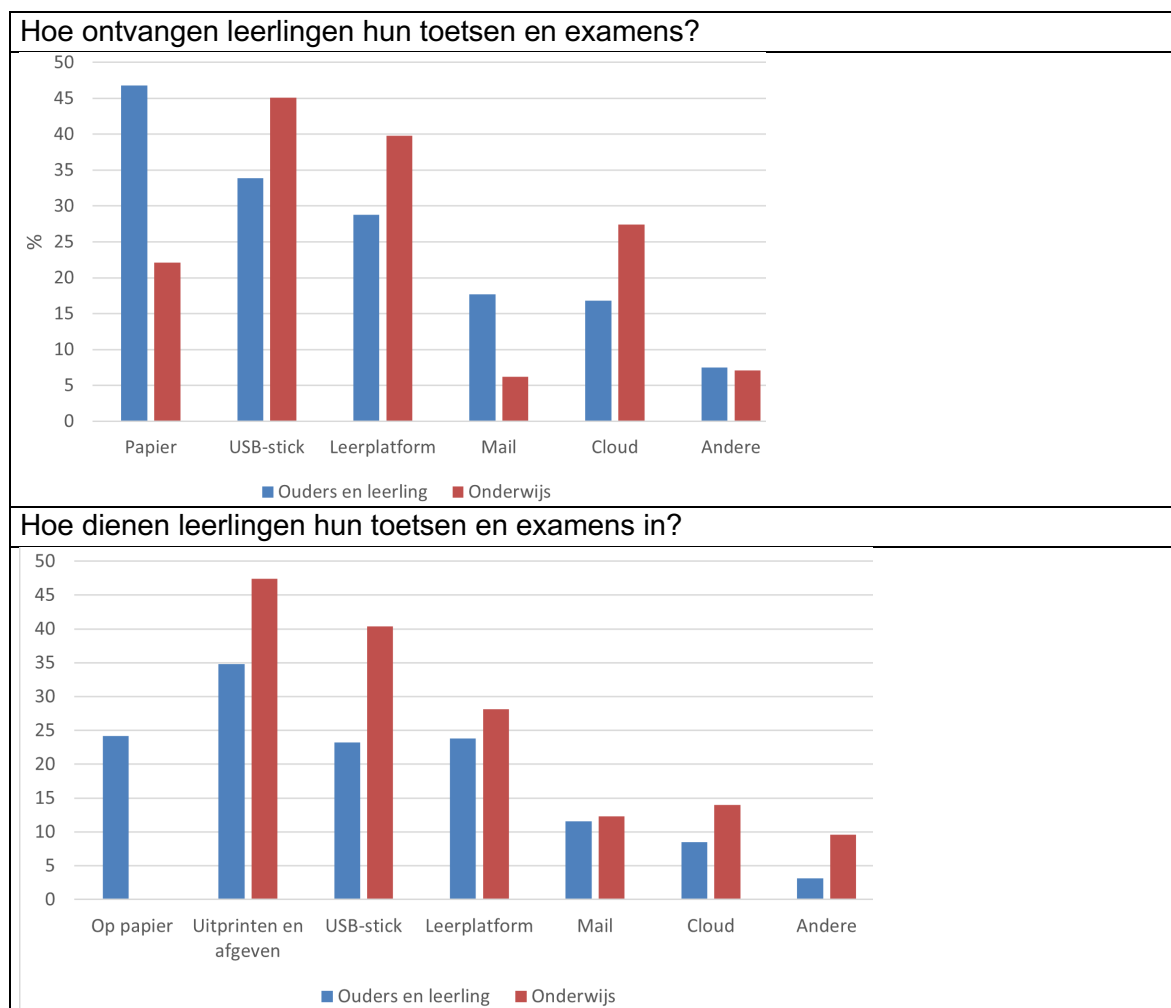
3. Hoe worden documenten gedeeld tussen school en leerlingen?

De respondenten konden meerdere opties aanduiden. De tabel geeft weer hoeveel antwoordopties (1 tot 4) er werden aangeduid.

	Hoe ontvangen lln documenten?				Hoe dienen lln documenten in?			
	1 optie	2 opties	3 opties	4 opties	1 optie	2 opties	3 opties	4 opties
OL	60%	30%	9%	1%	74%	21%	4%	1%
OP	61%	32%	5%	2%	57%	35%	5%	3%

In 25% tot 40% van de gevallen geven respondenten aan dat ze op meer dan één manier documenten uitwisselen. Het hangt af van de leerkracht, van het vak, of het een toets of examen is enz. Verder verloopt het ontvangen van een document en het indienen ervan vaak niet op dezelfde manier. Dit vereist veel vaardigheden en flexibiliteit langs de kant van de leerling.

De USB-stick blijft populair, ondanks de online alternatieven. De meest voorkomende combinatie is die van een USB-stick met het afdrucken van het examen. Papier documenten worden nog steeds veel gebruikt. Deze verhinderen het gebruik van redelijke aanpassingen voor schriftelijke communicatie. Documenten worden digitaal vnl. in PDF en Word gedeeld.

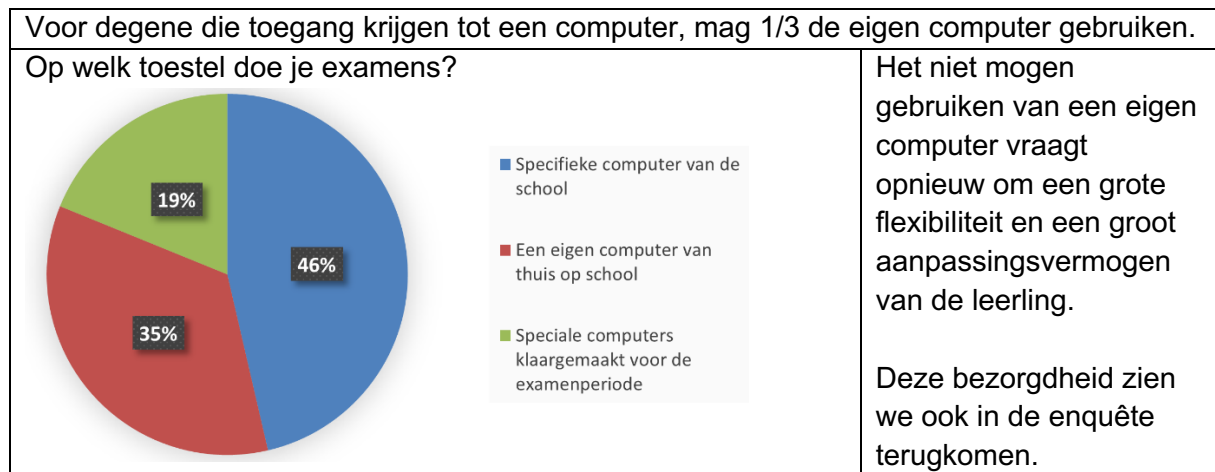

Bijna 50% van de OL geven aan toetsen wel eens op papier te ontvangen. Waar slechts 22% van de OP aangeven dat documenten op papier worden uitgedeeld. Mogelijks is dit te verklaren doordat vanuit de OP de grootste groep zorgleerkrachten zijn die het beleid uitdragen, maar niet de dagelijkse praktijk nagaan.

Voor het indienen van documenten geven 24% van de OL aan dat toetsen en examens voor bepaalde vakken of bij bepaalde leerkrachten volledig op papier in te vullen zijn.

Van zodra een document of infobron niet toegankelijk is, loopt de leerling tegen zijn/haar beperking aan. Een toets op papier vermindert succeschansen en verhoogt faalkansen aangezien de leerling zichzelf dan niet kan ondersteunen.

Zo verhoogt de kans op heroriëntatie door een attest met beperkingen, aangezien de leerling niet kan tonen wat hij/zij kan. Bij een deliberatie of bij een tekort wordt wellicht niet altijd gevraagd naar de toegankelijkheid van de evaluaties.

4. Kennis over leerstoornissen en compenserende tools

Uit de open vragen volgt dat OL nog een grote onwetendheid ervaren over leerstoornissen en de compenserende mogelijkheden bij OP. Dit heeft als gevolg dat de nood aan redelijke aanpassingen fout wordt ingeschat of wordt onderschat.

OL en OP beantwoorden in open vragen welke problemen ze ondervinden.

De meest voorkomende antwoorden bij OL:

- De OL en OP ontbreken kennis over de tools.
- Er is te weinig ondersteuning bij het trainen van digitale vaardigheden van de leerlingen.
- Vooroordelen over de leerstoornissen door OP en medeleerlingen zorgen voor frustraties. Voorbeeld: We moeten de hulpmiddelen afbouwen.

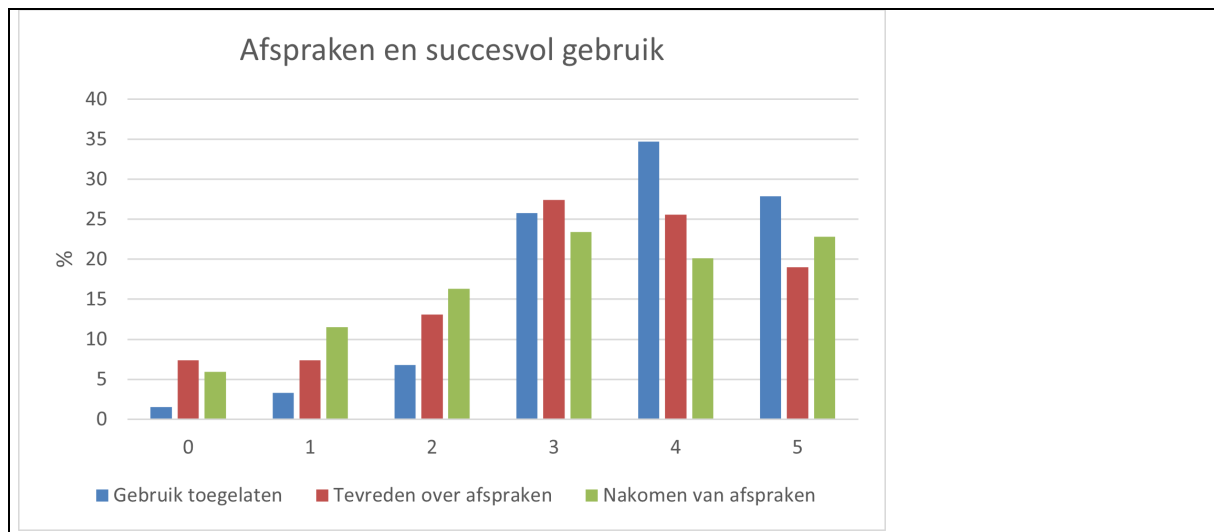
De meest voorkomende antwoorden bij OP:

- OP denken dat aanpassingen hen veel tijd zal kosten.
- OP voelen aan bij collega's dat er weinig flexibiliteit is.
- Het is voor OP moeilijk om bij te houden welke leerlingen welke aanpassingen mogen gebruiken.
- De foute opvatting dat het oneerlijk is t.o.v. medeleerlingen.

Kennis over leerstoornissen en redelijke aanpassingen zijn onvoldoende verwerkt in de dagdagelijkse schoolse activiteiten. Dit kennistekort zorgt voor een moeilijk verloop van het selecteren van de juiste redelijke aanpassing en het gebruiken ervan.

In een eerdere enquête (ADIBib & LeesVoor!, hoofdstuk 8) zien we ook dat er vaak geen gebruik wordt gemaakt van de aangeboden hulpmiddelen om compenserende hulpmiddelen te leren gebruiken, zoals het ADILeerwerkboek.

5. Communicatie en afspraken nakomen garandeert aangepaste ondersteuning

Deze grafiek toont een groep leerlingen waarvan de meerderheid gebruik mag maken van redelijke aanpassingen. Verder zien we dat net deze groep tevreden is over de gemaakte afspraken en dat bij hen de gemaakte afspraken nagekomen worden.

Deze tendens bevestigt het belang van goede afspraken en het nakomen van deze afspraken om de redelijke aanpassingen op een correcte manier te integreren in de schoolse activiteiten van de leerlingen.

Gevolgen van moeilijkheden in communicatie uit de open vragen van de enquête:

- Aanpassingen zijn niet op maat van de leerling.
- Afspraken worden slechts door een deel van de OP nagekomen.
- Documenten worden in een andere vorm gedeeld dan afgesproken.
- De manier van werken is afhankelijk van de leerkracht. In het middelbaar varieert dat van vak tot vak. Afspraken/maatregelen worden niet op dezelfde manier toegepast door team/collega's.

Uit eerdere enquêtes blijkt dat er een aantal valkuilen zijn rond redelijke aanpassingen waar OP vaak in terugvallen:

- Te laat opstarten.
- Te snel afbouwen.
- Hulpmiddelen enkel tijdelijk inzetten zonder te kijken naar komende schooljaren.
- Redelijke aanpassingen zien als iets extra's.

6. Technische hinderpalen

Voorbeelden van technische hinderpalen uit de open vragen van de enquête:

- De computer blokkeert.
- De software/digitale leeromgeving loopt vast.
- Het gebruikte toestel laat bepaalde functies niet toe.

Het gebeurt vaak dat opdrachten digitaal toegankelijk lijken, maar dan onvoldoende zijn voor iemand die niet vlot leest of schrijft. Het is een leerproces voor leerling en zijn/haar volledige omkadering. Dit vereist ondersteuning.

9.3 Positieve impact

Antwoorden uit open vragen i.v.m. de meest positieve impact van het verkrijgen van redelijke aanpassingen op school:

- Alle partijen geven aan dat het welbevinden, zelfvertrouwen en de motivatie verbeteren dankzij redelijke aanpassingen.
- Respondenten leggen een positief verband tussen toegang tot redelijk aanpassen en betere schoolresultaten.
- Er is tijdswinst voor het kind en de ouder.
- OP vinden dat redelijke aanpassingen er mee voor zorgen dat leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften meer mogelijkheden hebben in het reguliere onderwijs.

9.4 Conclusie enquête redelijke aanpassingen

Het verkrijgen van redelijke aanpassingen is een recht. Leerlingen naar school kunnen gaan in een inclusieve leeromgeving. Het loopt in de praktijk echter nog veel te vaak mis. Het is daarom nodig om onderwijsinstellingen wegwijs te maken in hoe ze dit moeten aanpakken. Samengevat kunnen we uit de enquête de volgende zaken concluderen:

- Er bestaat een opvallend perceptieverschil tussen de beschikbaarheid van redelijke aanpassingen bij OL en OP.
- Redelijke aanpassingen worden in de praktijk nog steeds geweigerd. Leerlingen krijgen in dit geval geen toegang tot de hulpmiddelen waar ze recht op hebben.
- Er bestaan geen eenduidige richtlijnen over het uitwisselen van evaluatiedocumenten. Dit vraagt om vaardigheden, flexibiliteit en een groot aanpassingsvermogen van de leerlingen.
- Er is nog steeds een te grote onwetendheid rond leerstoornissen en compenserende mogelijkheden. Dit heeft als gevolg dat de nood aan redelijke aanpassingen vaak fout wordt ingeschat of wordt onderschat.
- Goede afspraken tussen OL en OP zijn nodig om redelijke aanpassingen op een succesvolle manier in te zetten.
- In het overheidsrapport Digitaal Onderwijs¹ geven 3/4 van de leden van het beleidsteam aan dat er afspraken op schoolniveau ontbreken rond het gebruik van ICT in de onderwijsprocessen.
- Het gebruik van digitale middelen levert uitdagingen op voor zowel OL als OP.

¹ <https://publicaties.vlaanderen.be/view-file/51783>

- Uit hetzelfde overheidsrapport blijkt ook dat zowel leerkrachten als leerlingen hun technische digitale competenties overschatten. Ze benadrukken dat het als school dus belangrijk is om te blijven inzetten op de digitale geletterdheid van zowel het schoolteam als van de leerlingen.

Het sensibiliseren en informeren rond redelijke aanpassingen blijft met andere woorden een noodzaak, zowel bij leerlingen en ouders als bij onderwijsprofessionals.

Deze open enquête geeft een eerste beeld van wat er leeft in het onderwijs binnen het thema redelijke aanpassingen. Verder onderzoek is nodig.

9.5 Overzicht frustraties en positieve effecten

1. Wat zijn de grootste frustraties

Binnen de enquête vroegen we naar wat de grootste frustratie rond redelijke aanpassingen. Deze antwoorden hebben we gerubriceerd volgens thema.

Grootste frustratie	OL	OP
Geordend van hoog naar laag op basis van ouders en leerlingen		
afspraken/maatregelen worden niet (hetzelfde) toegepast door team/collega's (extra tijd, tijdens toetsen...)	39	4
omgaan met de leerstoornis (anders zijn, frustratie...) door de lln zelf of door de andere	22	2
inschatting leerstoornis (leerling/leerkracht)	20	3
systeem loopt vast	18	25
verouderde digitale middelen, digitalisering verloopt niet vlot, aanvraag boeken	15	10
afspraken redelijke aanpassingen bij klasgebeuren, schoolniveau, toetsen en examens (onvoldoende)	14	9
vooroordelen: voordelen tov de andere lln, angst, fraude, luiheid, andere opvattingen	12	11
veel administratie voor de ouder, zelf afkomen met rechten, afspraken en opvolging	11	1
veranderingen doorvoeren met de school/schoolteam (sensibilisering, inburgering, wettelijk kader...)	11	0
flexibiliteit/draagkracht van de leerkrachten/collega's	10	19
verandering = weerstand/team/leerlingen meekrijgen	10	7
zelfstandigheid van de leerling zelf (aanpassingen, vaardigheden, gebruiken, materiaal in orde, motivatie...)	9	14
ondersteuning voor leerlingen/leerkrachten	9	2
extra tijd/werk/stress voor de leerkracht	6	23
overzicht bewaren aan de hoeveelheid redelijke aanpassingen binnen de klasgroep	4	13

praktisch niet altijd goed te organiseren (klasorganisatie, afdrukken, online boeken, positie klas)	5	11
niet eerlijk tov andere leerlingen	3	16
maatregelen overnemen (overgang basis naar secundair)	3	2
te weinig computervaardigheden (leerling/leerkracht)	2	5
evenwicht zoeken tussen wat er redelijk is	2	5
intonatie voorgelezen	2	0
hulpkaarten zoals de leerplandoelen	2	0
behalen van getuigschrift (mits de redelijke aanpassingen) in gedrang komen	1	9
te snel overschakelen naar redelijke aanpassingen (ruimte voor stimuleren/remediëren)	1	1
internetproblemen	0	7
resultaten geven een 'vertekend beeld' verkeerde interpretatie	0	6
niet kunnen afdrukken van een document	0	2

2. Welke positieve impact geven redelijke aanpassingen?

Binnen de enquête vroegen we naar wat de grootste positieve impact is van redelijke aanpassingen. Deze antwoorden hebben we gerubriceerd volgens thema.

Positieve impact	OL	OP
Geordend van hoog naar laag volgens ouders en leerlingen.		
groeien in zelfvertrouwen welbevinden/meer zelfvertrouwen/gemotiveerd zijn	66	58
eerlijke kansen/betere resultaten krijgen (naar vermogen)	53	53
tijdbesparend (teksten voorlezen/begrijpen)/toetsen en examens	24	4
minder stress/minder faalangst/minder energieverlies	22	7
zelfstandigheid vergroot	21	15
spellingscontrole handig/minder schrijffouten	20	5
rust (minder/tot geen fouten/ rust in het hoofd)/minder stress	18	7
beter inzicht in de vraagstelling/ beter begrijpen	17	5
werken met de laptop/voorleessoftware/typen	10	4
beter/goed voelen	9	5
beter toetsen en examens maken	9	2
voorleessoftware positieve ervaringen	9	2
examens/toetsen/lessen verlopen vlotter	9	1
zelfstandiger studeren / motivatie stijgt	9	4
leesbaarheid vergroot	8	3
betere motivatie	8	3
examens/toetsen in ander lokaal = rust	7	3
helpt bij het studeren	7	0
meer kans tot automatiseren	6	0
extra tijd tijdens toetsen/examens	5	3
meer kans tot slagen	4	7
meer hulpmiddelen kunnen inzetten	4	4
voorlezen: minder vaak mis geïnterpreteerd	4	6

werken met fiches	3	0
minder faalangst	2	0
aanvaarding van de leerstoornis d.m.v. werken met hulpmiddelen	2	10
leren omdenken	1	1
geen aanpassingen prestaties ondermaats	1	0
gelijke kansen/ In met leerstoornissen kunnen in het reguliere onderwijs blijven	1	30

10 Complimenten & feedback

10.1 Leerwinst, cognitie en bevorderen van welbevinden en zelfvertrouwen... van de leerling

Ouders & leerlingen	Onderwijs
<ul style="list-style-type: none"> • Besef dat je een verschil maakt voor velen die anders zouden achter blijven. Door het zelfregulerend onderwijs vallen vele kinderen die een leerprobleem hebben uit de boot en jullie zorgen ervoor dat ze tenminste een reddingsboei hebben waar ze zich aan kunnen vastklampen. • Bedankt om steeds op zoek te gaan naar middelen om kinderen te laten groeien en hun 'beperkingen' om te buigen in zaken waar ze goed in zijn. • Jullie zijn veel meer dan zomaar de zoveelste organisatie, dankzij jullie krijgt het zelfvertrouwen van mijn kind een enorme boost. • Dank jullie om dit mogelijk te maken, zonder zou mijn dochter onder haar niveau presteren. Ze zou terug last hebben van faalangst en zeer veel stress. Dank je om haar dagen makkelijker te maken! • Dankzij jullie kan mijn zoon in het gewoon onderwijs (A-stroom) functioneren. Wij gebruiken dit al meer dan 7 jaar. Dit geeft hem zoveel rust. 1000x dank voor al jullie werk!!! • Je geeft kinderen een kans op gelijkheid! • Bedankt om mijn kind zichzelf te leren waarderen voor haar talenten, ondanks de hindernissen. • Jullie maken een wereld van verschil! Voor ons zijn jullie in rots in de 	<ul style="list-style-type: none"> • Jullie zorgen ervoor dat leerlingen met "een rugzak" een sterkte eruit kunnen toveren i.p.v. het zoveelste probleem. • Zonder jullie zouden er veel leerlingen verloren zijn. • We zien de leerlingen die met de adiboeken werken echt openbloeien! • Jullie bieden mooi materiaal om kinderen en jongeren op een aangename en zinvolle wijze om te gaan met hun moeilijkheid. Jullie bieden hen de kans om een volwaardige studiekeuze te maken en dat verdient een pluim! • Jullie zorgen dat veel meer kinderen kunnen volgen in het gewoon onderwijs. • De kinderen hebben veel minder faalangst en zijn minder gefrustreerd. • De digitale wereld is de toekomst en jullie zorgen ervoor dat ze op deze manier waardevol kunnen deelnemen aan de maatschappij. • Dankzij jullie zijn er een hoop kinderen die enorm geholpen worden en hierdoor gelukkiger zijn. Woorden die geen betekenis hebben voor hen, krijgen opeens een vorm en een betekenis. • Sinds ADIbib gaat er voor vele leerlingen een wereld open, ze kunnen ook genieten van een boek. Ze vallen minder op en uit bij het

<p>branding en met vallen en opstaan groeit het zelfvertrouwen van ons kind.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hartelijk bedankt voor jullie inzet om de hoge lat en het tempo van deze maatschappij haalbaarder te maken voor onze kinderen. • Kinderen kunnen zich meer focussen op de essentie. waar vroeger heel veel energie ging naar het functioneel lezen, kan ze nu haar aandacht richten op het zoeken naar het oplossen van het gevraagde. • Het stimuleert de zelfredzaamheid. 	<p>maken van taken/toetsen, het volgen van de lessen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen zijn veel minder gefrustreerd omdat ze hun taken met hulp van de software toch zelfstandig kunnen maken. Ze ervaren succes en komen weer graag naar school. Ook merken we dat ze zelfs qua technisch leesniveau plots sprongen maken net omdat de frustratie verdwijnt.
--	---

10.2 Winst voor begeleider, tijds winst, begrip, ...

Ouders & leerlingen	Onderwijs
<ul style="list-style-type: none"> • Ik ben ervan overtuigd dat jullie heel veel doen, maar wat jullie doen, betekent ook heel veel voor diegenen die ermee aan de slag gaan. • Bedankt voor jullie engagement! Als ouder heb ik vaak een opluchting ervaren in het besef dat de taak/toets alsnog kon gemaakt of geleerd worden dankzij adibib. • Bestond dit maar 30 jaar geleden. Dan had mijn moeder niet al mijn lessen moeten voorlezen op cassette. • 20 jaar geleden werden de kinderen toen als "dom" aanzien en nu gaat er een hele wereld open voor hen. • Bij ons heeft het goed geholpen om het onderwerp dislexie bespreekbaar te maken. • Respect van de omgeving. • Tijd- en energiewinst. • Een handig hulpmiddel zodat het kind een positieve stimulans krijgt om niet op te geven. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dankzij jullie wordt lezen en leren weer leuk voor veel leerlingen. • Fijn dat er geluisterd wordt naar feedback van leerkrachten en zoco's. • Super snel worden de aangevraagde boeken doorgestuurd. Je kan heel veel info vinden op websites en you tube filmpjes bekijken. Knap werk! • Dankzij jullie ziet de wereld er voor onze zorgkinderen er heel wat minder complex uit. • Jullie werkterrein wordt steeds noodzakelijker. • We gebruiken het elke dag en ik geniet van de effecten dat dit heeft op de kinderen die ik begeleid. • Het is echt een wereld van verschil: "te dom om correct te spellen en te traag lezen om mee te kunnen" of "ruimte krijgen om jouw echte talenten te tonen en te ontplooien"! Een dankbare leerkracht en ouder. • Inclusie is niet gemakkelijk, maar met jullie hulp gaat het al een pak vlotter. • De meerwaarde van jullie teamwork is niet te onderschatten op de klasvloer! • Jullie bouwen mee aan een gedifferentieerd leertraject voor onze leerlingen.

	<ul style="list-style-type: none"> • Dankzij jullie kunnen we er samen voor zorgen dat onze leerlingen op een bijzondere en fijne manier leren wat zonder jullie niet zou lukken. Het is als ondersteuner fantastisch dat jullie zoveel leesklaar materiaal hebben.
--	--

10.3 Algemene opmerkingen

Ouders	Onderwijs
<ul style="list-style-type: none"> • Jullie zijn een dreamteam, voor mij stille engelen. • Er zijn geen woorden voor. Zonder jullie werk zouden duizenden kinderen niet hun talenten kunnen tonen. • Het programma oogt jeugdig en aantrekkelijk. Het is geen saaie en droge bedoeling. • Helden voor leeskiebels. • Bedankt voor dit zeer goede en wellicht onderbelichte en ondergewaardeerde werk! • Helden achter het scherm, onmisbaar in ondersteuning van mijn dochter. • Maatschappelijk zeer zinvol werk! Geweldig dat jullie hiervoor blijven ijveren! • Dankjulliewel voor jullie maatschappelijk belangrijk werk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jullie doen fantastisch werk! Jullie maken voor heel veel leerlingen het verschil. • Blij met de kansen die jullie creëren. Elk kind doet ertoe. • Jullie zijn helden voor kinderen met leesproblemen. • Pluim voor jullie volharding en knowhow. • Het feit dat het gebruik van software en digiboeken voor de leerlingen gratis is, is écht belangrijk; het vormt zodoende géén extra financieel struikelblok voor ouders die vaak al veel geld besteedden aan diagnostiek, therapie,... • Fijn om te zien dat jullie blijven vernieuwen en sensibiliseren. • Website is handig in gebruik en werkt efficiënt. Levering digitale boeken verloopt vlot. • Fijn dat er altijd weer nieuwe boeken bij komen. Dat jullie een snelle service leveren in levering van boeken. Dat jullie ook helpen met technische probleempjes. • Ik dank jullie wel voor jullie deskundigheid, de vlotte communicatie, de toegankelijkheid, de positieve ervaringen, jullie empathie. • Bedankt voor het uitgebreide aanbod qua werkboeken, de instructiefilmpjes en de informerende mails. • Jullie maken voorleessoftware zoveel gebruiksvriendelijker, dankjewel!